

เยือนห้องสมุดเมืองฟิลาเดลเฟีย (The Free Library of Philadelphia)¹

มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ²

ประวัติของห้องสมุด

ในปี ค.ศ. 1876 เมื่อบรรณารักษ์ห้องสมุดทั่วสหรัฐอเมริกาประชุมกันที่เมืองฟิลาเดลเฟีย เพื่อก่อตั้งสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association) พบว่า มีการจัดตั้งห้องสมุดเฉพาะแบบการมีค่าใช้จ่ายในการใช้บริการขึ้นจำนวนมากในหลาย ๆ เมือง จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1887 ได้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดเมือง (Municipal libraries) ขึ้น ดร.วิลเลียม เปปเปอร์ (Dr. William Pepper) อธิการบดีของมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย (University of Pennsylvania) จึงได้ผลักดันแนวคิดที่ว่า “ประชาชนทุกคนควรมีโอกาสเข้าถึงห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ (a general library which shall be free to all)” โดยริเริ่มก่อตั้ง “ห้องสมุดแห่งเมืองฟิลาเดลเฟีย (The Free Library of Philadelphia)” ขึ้นในปี ค.ศ. 1891 ความคิดของ ดร. เปปเปอร์ได้รับการเห็นชอบ เมื่อนายจอร์จ เอส. เปปเปอร์ คุณลุงของเขาได้บริจาคเงินสนับสนุนให้เป็นทุนก่อตั้งเป็นเงิน 225,000 เหรียญสหรัฐ

ห้องสมุดเริ่มเปิดให้บริการในเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 1894 โดยแรกเริ่มนั้น ได้ใช้พื้นที่ห้องทำงาน 3 ห้องของอาคารที่ว่าการเมือง (City Hall) เป็นห้องสมุด แต่ปรากฏว่ามีประชาชนมาใช้จำนวนมาก ในปี ค.ศ. 1895 จึงย้ายห้องสมุดไปยังอาคารแสดงดนตรีเก่า เลขที่ 1271-1221 ถนนเชสแนต (Chestnut Street) เนื่องจากอาคารดังกล่าวไม่ได้ถูกสร้างเพื่อใช้งานห้องสมุด จึงขาดความเหมาะสมในการให้บริการ ดังนั้นในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ. 1910 ห้องสมุดจึงถูกย้ายอีกครั้งไปยังที่ทำการใหม่ เลขที่ 13 มุมถนนโลคัส (Locust Streets) และต่อมาได้รับทุนสนับสนุนจากหลายแหล่ง ไม่ว่าจะเป็นญาติ มิตรสหาย และประชาชนทั่วไป

¹ บทความนี้เขียนขึ้นจากความประทับใจที่ได้มีโอกาสไปเยือนห้องสมุดแห่งเมืองฟิลาเดลเฟีย ซึ่งก่อตั้งขึ้น

ด้วยวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเป็นแหล่งทรัพยากรเรียนรู้เพื่อประชาชนแบบให้เปล่า

² ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต, E-mail: malivan@rsu.ac.th

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายแอนดรูว์ คาร์เนกี (Andrew Carnegie) มหาเศรษฐีชาวฟิลาเดลเฟีย มอบเงินจำนวน 1.5 ล้านดอลลาร์ให้เพื่อสามารถสร้างอาคารห้องสมุดขนาดใหญ่บนถนนเบนจามินแฟรงคลินปาร์ควเอว (Benjamin Franklin Parkway Avenue) ถนนหลักสายสำคัญของเมืองซึ่งเริ่มจากอาคารที่ว่าการเมือง (City Hall) เป็นเส้นตรงและสิ้นสุดที่อาคารพิพิธภัณฑ์ศิลปะ (Museum of Arts) ถนนสายนี้คล้ายกับถนนชองป์เซลีเซ่แห่งกรุงปารีส หรือถนนราชดำเนินของกรุงเทพมหานคร คือ มีการสร้างอาคารของหน่วยราชการที่สำคัญ ด้วยสถาปัตยกรรมแบบยุโรปตลอดแนวสองข้างของถนน และอาคารห้องสมุดก็เป็นหนึ่งในกลุ่มอาคารเหล่านั้น)



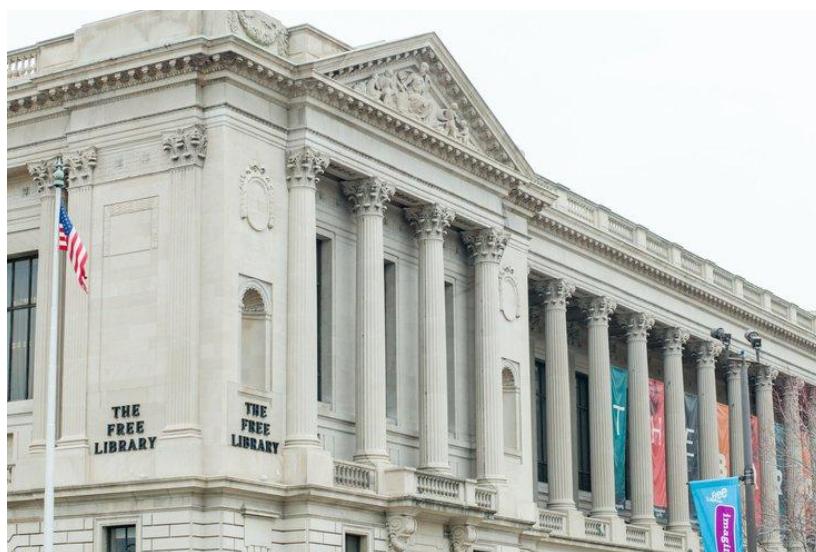
ภาพที่ 1 อาคารห้องสมุดแห่งเมืองฟิลาเดลเฟีย

ที่มา: Wikipedia.org

อาคารห้องสมุดแห่งเมืองฟิลาเดลเฟีย เปิดใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน ค.ศ. 1927 แม้จะมีการลงมือก่อสร้างมาตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1911 แต่มีอุปสรรคมากมายและเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 ในระหว่างการก่อสร้าง อาคารห้องสมุดแห่งนี้ ออกแบบด้วยสถาปัตยกรรมสไตล์ยุโรป โดย มิสเตอร์โฮเรซ ทรัมบาวเออร์ (Horace Trumbauer) และ มิสเตอร์จูเลียน ฟรานซิส อาเบล (Julian Francis Abele) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มิสเตอร์อาเบล หัวหน้าโครงการออกแบบนั้น เป็นสถาปนิกแอฟริกันอเมริกัน ผู้มีชื่อเสียงใน

การออกแบบอาคารขนาดใหญ่และอาคารสำคัญๆ ในสมัยนั้น มีสเตอร์อาเบลจบเกียรตินิยมอันดับ 1 ด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์จาก University of Pennsylvania กล่าวกันว่า ลายสลักต่างๆ ในอาคารห้องสมุดทำด้วยมือ ณ ที่ตั้ง ทุกชิ้น นั่นคือนำหินมาติดตั้งตามแผนก่อสร้างในอาคารเสียก่อน แล้วจึงลงมือแกะสลักตามแบบ ซึ่งต้องใช้ช่างฝีมือและผิดพลาดไม่ได้เลย

แบบของอาคารห้องสมุดแห่งเมืองฟิลาเดลเฟียนี้ กล่าวกันว่า นอกจากจะได้มาจากการเดินทางท่องเที่ยว ยุโรปของสถาปนิกแล้ว ยังได้แรงบันดาลใจจากแบบอาคารของห้องสมุดประชาชนนิวยอร์ก (New York Public Library) ซึ่งสร้างเสร็จและเปิดบริการอย่างเป็นทางการในวันที่ 23 พฤษภาคม ค.ศ. 1911 ซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่สถาปนิกกำลังออกแบบอาคารห้องสมุดเมืองฟิลาเดลเฟีย หากใครมีโอกาสได้ไปเยือนห้องสมุดทั้งสองแห่งมาแล้วจะพบว่า มีความโอ้อ่ำที่คล้ายคลึงกัน ตั้งแต่โถงทางเข้า บันไดกลางขนาดใหญ่ที่แยกออกเป็นปีกสองข้างขึ้นไปเจาะระเบียงยาวมีห้องโถงกลางในแต่ละปีกของอาคาร ก่อนจะแยกเป็นห้องบริการอ่านปีกซ้ายและปีกขวา (ผู้เขียนมีโอกาสไปเยือนห้องสมุดประชาชนนิวยอร์ก และห้องสมุดประชาชนเมืองบอสตัน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ด้วย ก็พบว่า ลักษณะอาคาร ทางเข้า บันได และห้องอ่าน มีความคล้ายคลึงกัน)



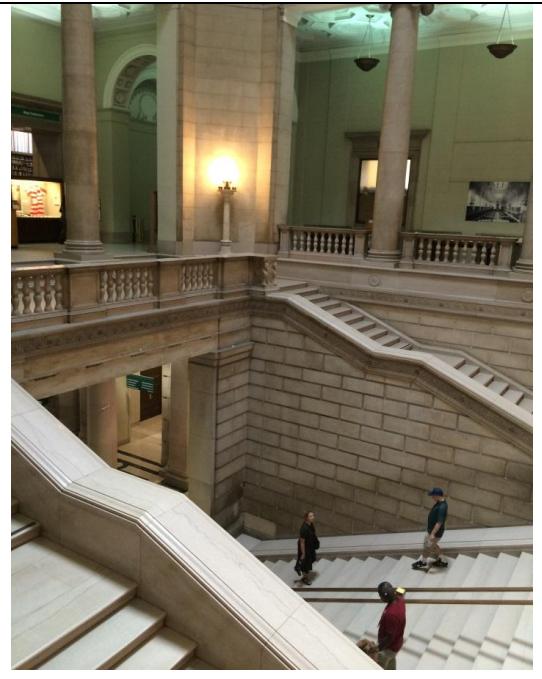
ภาพที่ 2 ด้านหน้าอาคารห้องสมุดแห่งเมืองฟิลาเดลเฟีย

แบบของอาคารห้องสมุดเมืองแห่งฟิลาเดลเฟียในขณะนั้น เป็นอาคารสามชั้น ชั้นล่าง (ground floor) เป็นชั้นหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือพิมพ์ ห้องประชุม ชั้นหนึ่ง (first floor) เป็นสำนักงาน บริการอ้างอิง และวารสาร ห้องสมุดเพื่อคนตาบอด และแผนกจัดหมวดหมู่และลงรายการ ส่วนชั้นสอง (second floor) เป็นห้องบริการการอ่าน และห้องโถง ห้องดนตรี แผนกพิมพ์

ในปีค.ศ.1927 ก่อนจะมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ ห้องสมุดมีหนังสือมากกว่า 1 ล้านรายการ มีจำนวนหนังสือเป็นรองก็เพียงหอสมุดแห่งชาติสหราชอาณาจักร (British Library) ห้องสมุดประชาชนนิวยอร์ก และหอสมุดรัฐสภาอเมริกันเท่านั้น



ภาพที่ 3 ผู้เขียนถ่ายภาพอาคารห้องสมุดแห่งเมืองฟิลาเดลเฟีย (20 สิงหาคม 2559)



ภาพชุดที่ 4 อาคารห้องสมุด และรูปปั้นผู้ก่อตั้งห้องสมุด ตั้งอยู่ที่โถงบันไดกลาง

บริการและทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด

ห้องสมุดแห่งเมืองฟิลาเดลเฟีย นอกจากจะมีห้องสมุดกลาง (Central Library) บนถนนเบนจามิน แฟรงคลินปาร์ควेย์เวนิวแล้ว ยังมีห้องสมุดสาขาอีก 3 แห่ง ห้องสมุดเครือข่าย 49 แห่ง จุดบริการการอ่าน กระจายอยู่ในชุมชนหลักต่างๆ (Community Hot Spots) ห้องสมุดสำหรับคนตาบอดและผู้พิการ (Library for the Blind and Physically Handicapped) ศูนย์บริการวิจัยและพัฒนา ยังรวมถึงพิพิธภัณฑ์และห้องสมุดโรเซนบาซ (The Rosenbach) ซึ่งเก็บหนังสือและสิ่งของหายากอีกด้วย นับเป็นระบบห้องสมุดประชาชนที่มีเครือข่ายกว้างขวางและมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 13 ของสหรัฐอเมริกา ในแต่ละปีมีผู้มาใช้บริการถึงกว่าหกล้านคน

ห้องสมุดมีทรัพยากรสารสนเทศเป็นอันดับที่ 22 ของห้องสมุดประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีทรัพยากรสารสนเทศกว่า 4 ล้านรายการ แบ่งเป็นหนังสือประมาณ 2.6 ล้านเล่ม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์กว่า 1 แสนเล่ม สื่อประเภทเสียงกว่า 1.5 แสนรายการ สื่อภาพ กว่า 2 แสนรายการ นอกจากนี้ยังมี หนังสือเก่าหายาก เอกสารสิ่งพิมพ์รัฐบาล แผนที่ รูปภาพ ฐานข้อมูลหนังสือและวารสารออนไลน์ (กว่า 150 ฐาน) เพื่อให้บริการ

ทรัพยากรสารสนเทศพิเศษ ยังประกอบด้วย ผลงานเขียน และบันทึก จดหมายส่วนตัวของชาร์ลส์ ดิกเก้น (Charles Dicken) นักประพันธ์ชื่อดังชาวอังกฤษ รวมถึงหนังสือวรรณกรรมเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นฉบับพิมพ์ครั้งแรกของเบียร์ทริกซ์ พอตเตอร์ (Beatrix Potter) และเอ็ดการ์ อัลเลน โป (Edgar Allan Poe) นอกจากนี้ ทรัพยากรสารสนเทศที่โดดเด่นมาก ได้แก่ ดนตรี ซึ่งบรรณารักษ์ผู้นำชมเล่าว่า ศิลปินชื่อก้องโลกอย่างไมเคิล แจ็กสัน ราชาเพลงป๊อปก้องโลก (King of Pop) เคยมาเยี่ยมและชม Collection ของเขาที่นี่ด้วย ศิลปินดังหลายคนใช้ห้องสมุดนี้ตอนตนเองยังเป็นเด็กหรือเป็นนักศึกษา บางคนมาเยี่ยมและเซ็นชื่อไว้บนปกอัลบั้มด้วย และเนื่องด้วยเมืองนี้มีวงออร์เคสตราชื่อดัง คือ วงฟิลาเดลเฟีย ฟิลาฮาร์โมนิค ออร์เคสตรา (The Philadelphia Philharmonic Orchestra) และนักประพันธ์เพลงชื่อดังจำนวนมาก ห้องสมุดจึงมีห้องพิเศษ (Special Collection) เก็บผลงานการประพันธ์เพลงโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงานการประพันธ์เพลงของเอ็ดวิน เอ. ฟลีเชอร์ (Edwin A. Fleisher Collection of Orchestral Music) ซึ่งนับว่าเป็นคอลเลกชันที่ใหญ่ที่สุดในโลก

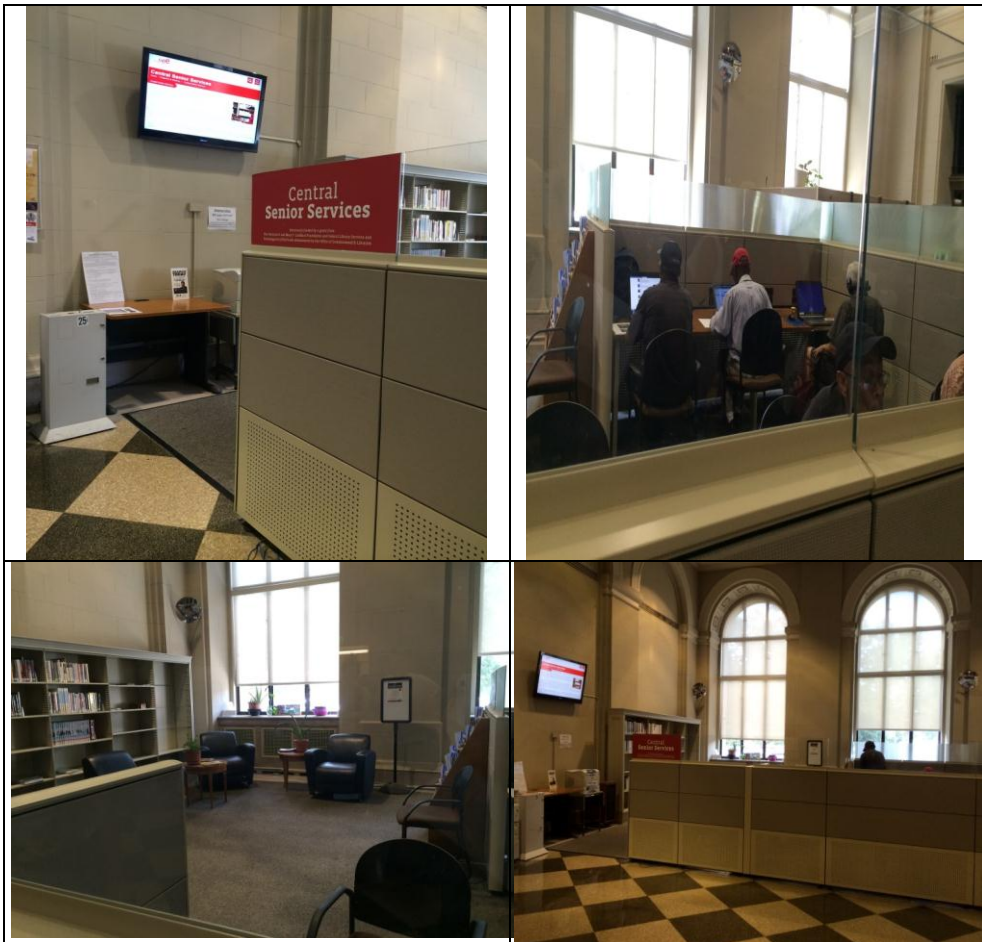


ภาพชุดที่ 5 ทรัพยากรสารสนเทศทางดนตรี (Music Collections)

นอกจากจะเป็นห้องสมุดเพื่อทุกคนแล้ว ห้องสมุดนี้ยังได้มีบทบาทในการดูแลผู้ว่างงาน โดยการช่วยเหลือหาแหล่งงาน ช่วยแนะนำการสมัครงาน สอนการเขียนจดหมายสมัครงาน ตลอดจนเปิดโอกาสทางอาชีพ เช่น มีหลักสูตรฝึกอาชีพ สอนทำอาหาร ฯลฯ ตลอดจนมีห้องบริการพิเศษสำหรับผู้สูงอายุ (อายุ 50 ปี

ขึ้นไป) เรียกว่า Senior citizen services เพื่อให้ผู้สูงวัยได้มาพบกัน มาหาความรู้ มีการสอนการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีและแอปพลิเคชันที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ห้องสมุดที่นี่ ริเริ่มบริการสำหรับผู้สูงวัยนี้ก่อนห้องสมุดใดๆ ในอเมริกา (บรรณารักษ์นำชมใช้คำว่า originally initiated)

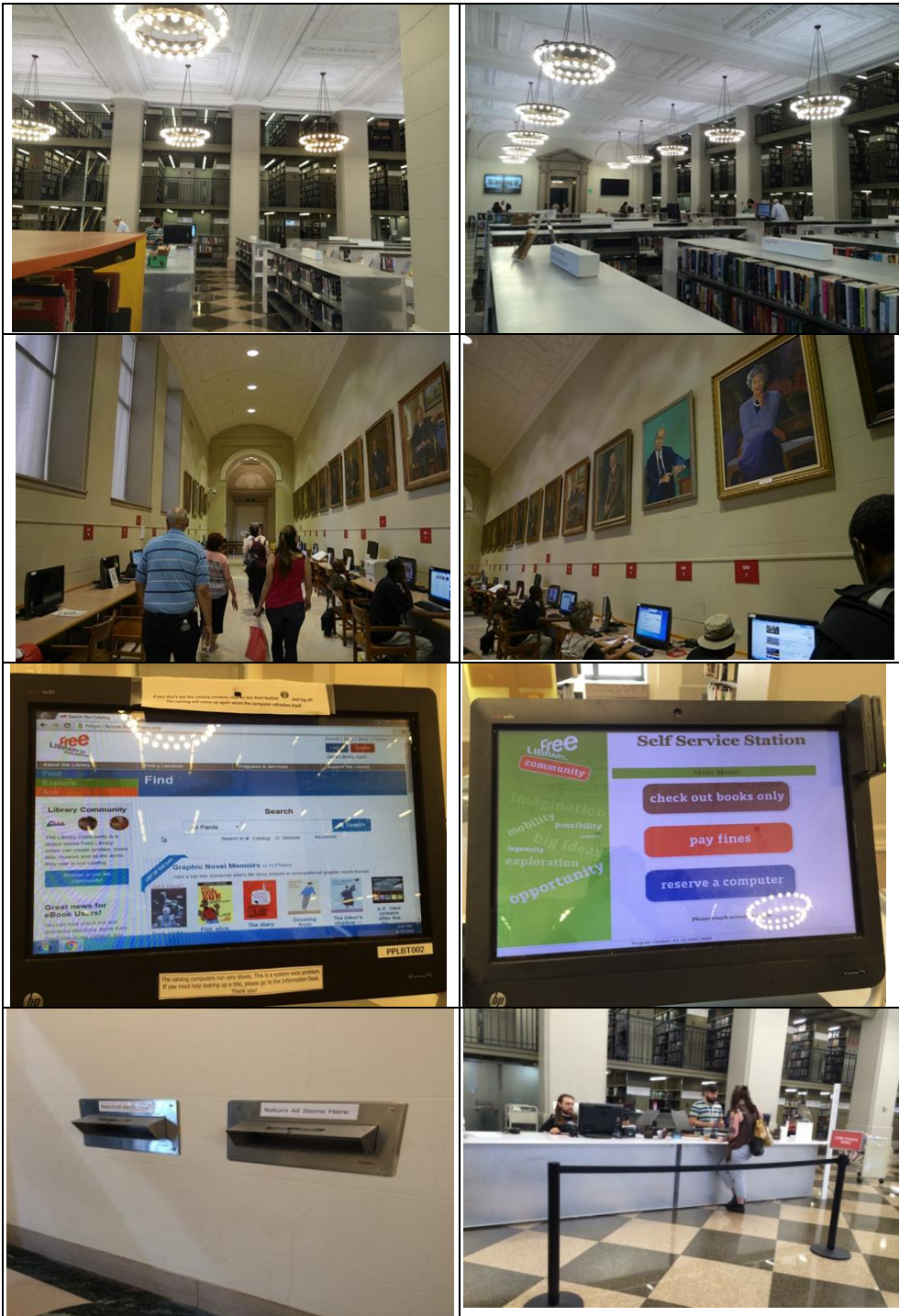
การให้บริการยืมทรัพยากรสารสนเทศ ผู้ใช้สามารถทำการยืมได้ด้วยตนเอง (Self-check) ไม่ว่าคุณจะเป็นใคร หากอาศัย ทำงาน หรือเรียนในเมืองฟิลาเดลเฟีย หรือในมลรัฐเพนซิลเวเนีย สามารถทำบัตรสมาชิกได้ฟรี (สมาชิกที่อยู่มลรัฐอื่น เสียค่าบัตรสมาชิก 50 เหรียญสหรัฐ) บัตรสมาชิกใช้ในการยืมหนังสือหรือวัสดุต่างๆ ได้ (ยืมรวมกันไม่เกิน 50 เล่ม/รายการ) การเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ การร่วมกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุด ห้องสมุดที่นี่ใช้เทคโนโลยีในการยืมด้วยตนเอง รวมทั้งการคืนด้วยตนเองก็เพียงหย่อนในช่องคืนหนังสือด้วยตนเอง (Books return) ที่ล็อบบี้ชั้นล่างของห้องสมุด ทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่มีระยะเวลาการยืม 3 สัปดาห์ ส่วนวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น แผ่นดีวีดี ยืมได้ 7 วัน



ภาพชุดที่ 6 บริการสำหรับผู้สูงวัย (Senior services)

ห้องสมุดยังมีห้องสัมมนา ห้องประชุม ห้องครัวขนาดใหญ่ไว้สอนทำอาหาร มีการจัดตั้งศูนย์ทักษะการทำอาหาร (The Culinary Literacy Center) ขึ้นในห้องสมุด และที่มีหนังสือตำราอาหาร (Cook Books' Collection) จากเชฟชื่อดังและนักเขียนตำราอาหารชาวฟิลาเดลเฟียเป็นจำนวนมาก ชั้นบนสุดของอาคาร มีระเบียงด้านหน้า ให้ออกไปชมทิวทัศน์ของเมืองได้และให้บริการเช่าพื้นที่เพื่อการจัดงานต่างๆ





ภาพชุดที่ 7 ห้องบริการอ่านและสื่อทัศน

เวลาให้บริการ

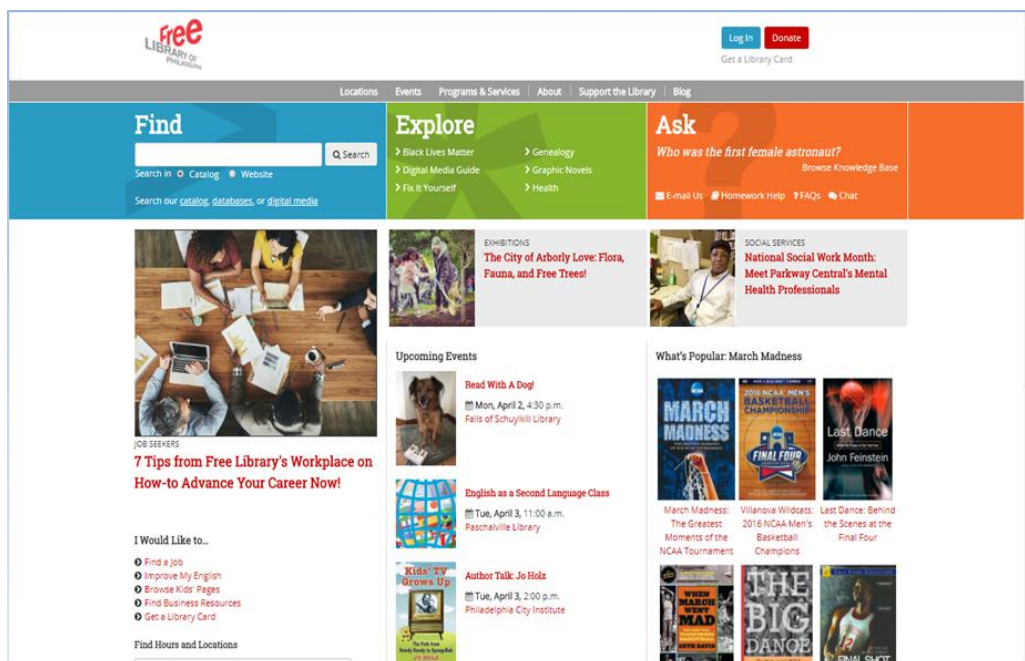
วันอาทิตย์ 13:00 – 17:00 น.

วันจันทร์-วันพฤหัสบดี 09:00 – 21:00 น.

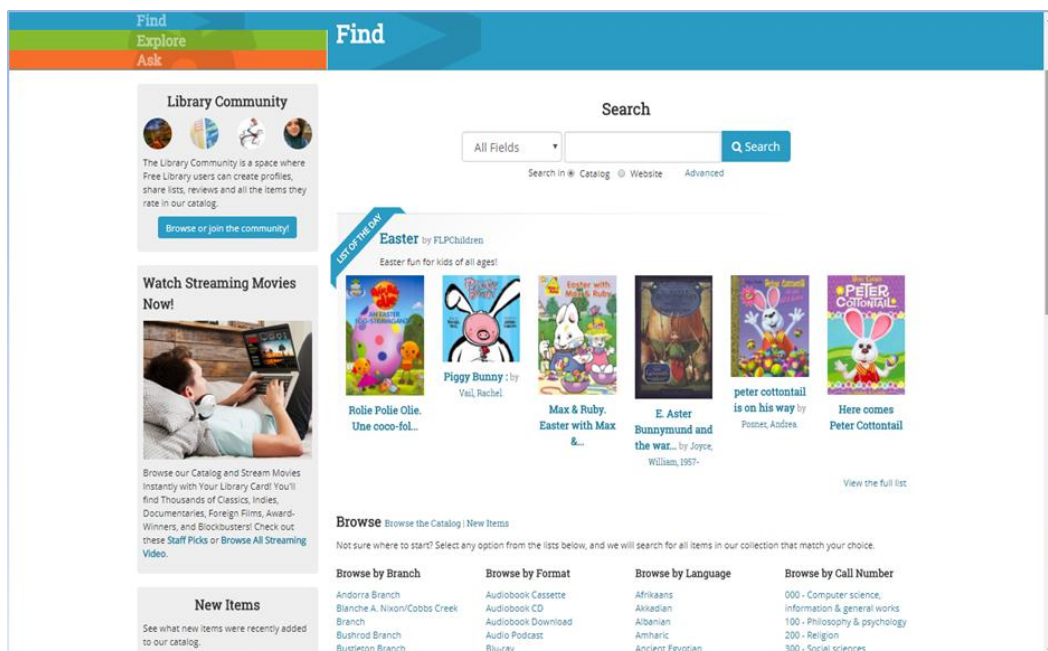
วันศุกร์ 09:00 – 18:00 น.

วันเสาร์ 09:00 – 17:00 น.

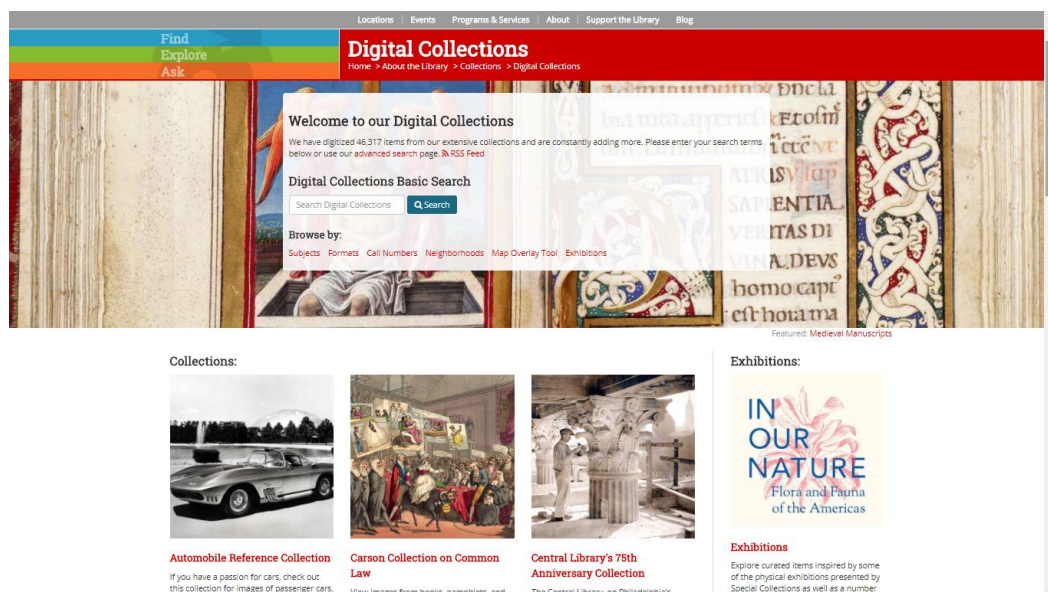
เว็บไซต์ <http://freelibrary.org/>



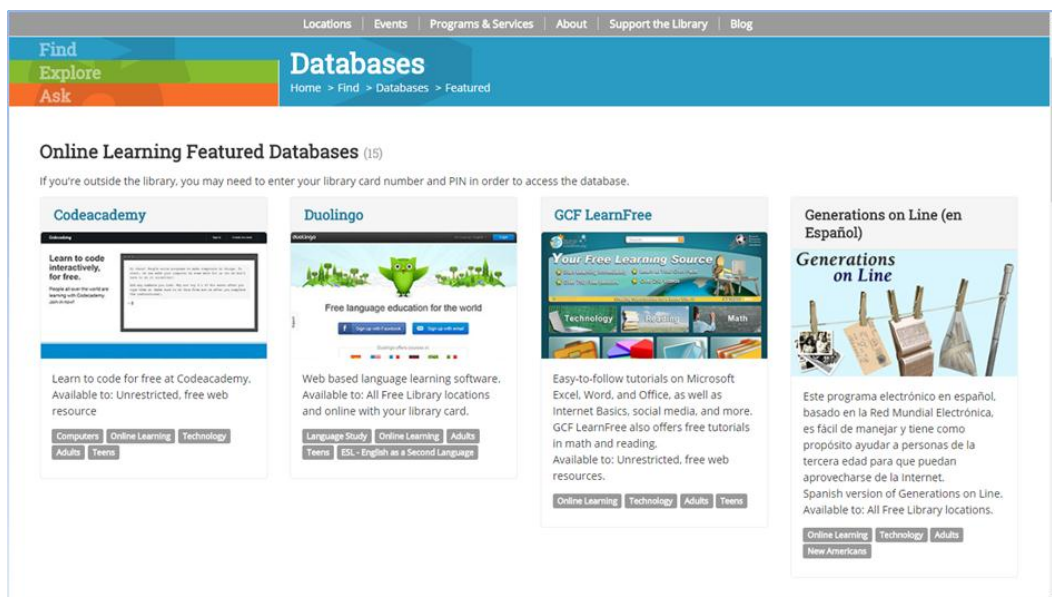
ภาพที่ 8 เว็บไซต์ของห้องสมุด <http://freelibrary.org/>



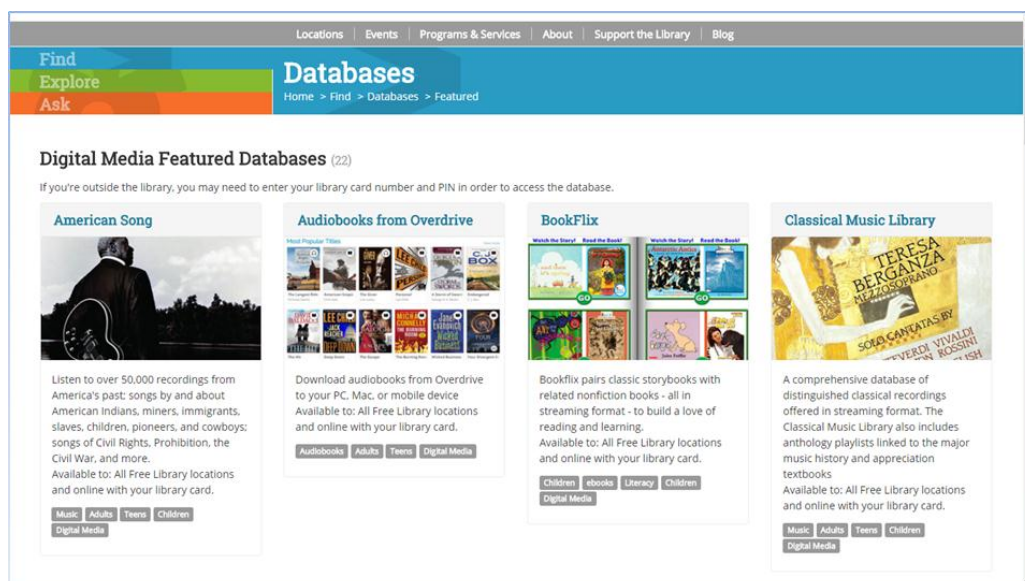
ภาพที่ 9 หน้าจอสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ



ภาพที่ 10 หน้าจอสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์



ภาพที่ 11 หน้าจอแสดงทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ประเภทสื่อการเรียนรู้



ภาพที่ 12 หน้าจอแสดงทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ประเภทสื่อดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- American Library Association. (2014). *The Nation's Largest Public Libraries: Home*. Retrieved from <http://libguides.ala.org/libraryfacts>
- Free Library of Philadelphia. (2018). *Digital collections*. Retrieved from <https://libwww.freelibrary.org/digital/>
- Free Library of Philadelphia. (2018). *Free Library of Philadelphia website*. Retrieved from <https://www.freelibrary.org/>
- Free Library of Philadelphia. (2018). *Search our catalog*. Retrieved from <https://know.freelibrary.org/>
- Wikipedia. (2018). *The Free Library of Philadelphia: Parkway Central Library (image)*. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Free_Library_of_Philadelphia